

រាជបណ្ឌិតសភាកម្ពុជា
ROYAUME DU CAMBODGE

កិរិយាស័ព្ទក្នុងភាសាខ្មែរម៉ូឌឺន

Les Verbes dans la Langue Khmère Moderne

សារណាបព្រះ

ថ្នាក់បរិញ្ញាប័ត្រជាន់ខ្ពស់

និស្សិត : កឹម កែវកល្យាណ

សាស្ត្រាចារ្យដឹកនាំ : បណ្ឌិត ឡុង សៀម

ថ្នាក់បរិញ្ញាប័ត្រជាន់ខ្ពស់ជំនាន់ទី១

មុខជំនាញភាសាខ្មែរ

ការពារនៅ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០២

SUMMARY

VERBS IN MODERN KHMER LANGUAGE

Introduction

Verb is the principle element in the phrase. In a phrase, if there is no verb, we can't understand clearly about what the speaker wants to say.

Verb is a lexical category of words that syntactically determine the structure of a clause especially with respect to noun phrases, that semantically express the action or state of being represented by a clause, and which morphologically can be marked for certain categories

In this research, we will find out about:

- How to use Khmer verb
- The verb location
- The active and passive form in Khmer language etc...

Anyway, we will divide this research into 4 parts:

1. General Aspect of the Verbs
2. Sources of Verbs
3. Categories of Verbs
4. Active and Passive Form in Khmer Language

Chapter I : GENERAL ASPECT OF THE VERBS

Khmer verbs do not change even they are used in the past, in the present or in the future time. But some verbs have their synonym and they are used with the different subject pronouns. So we can conclude that there is the social class in Khmer language.

Some adjectives and nouns can be used as the verb, for example ធំ. តូច. ផ្អែម. ផ្កា etc... but they are just the verbs that express about the quality or the quantity of the subject.

We can identify the time that the verb happened by the time expression or by reading the whole text because the writer will tell in the beginning of the article.

Chapter II : SOURCES OF VERBS

Khmer verbs have many kinds of sources. They were created by borrowing from Sangskrit, Pali, Onomatopoeic, premier lexeme, reduplication words, compound words and foreign words.

Some words in Sangskrit or Pali used as nouns, but when we use in Khmer language, we change them into verbs but they still have the same meaning.

មាតិកា

	ទំព័រ
ចំណាំដើម	១
សេចក្តីផ្តើម	២

ជំពូកទី១ : ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃកិរិយាស័ព្ទ

១. និយមន័យរបស់កិរិយាស័ព្ទ	៤
២. រូបរាងរបស់កិរិយាស័ព្ទ	៥
៣. មុខងារនិងការប្រើប្រាស់កិរិយាស័ព្ទ	៧
៤. កាលរបស់កិរិយាស័ព្ទ	១១
៤.១. អតីតកាល	១២
៤.២. បច្ចុប្បន្នកាល	១៧
៤.៣. អនាគតកាល	១៩

ជំពូកទី២ : កំណែកំណើតនៃកិរិយាស័ព្ទ

១. កំណែកំណើតកិរិយាស័ព្ទពីភាសាសំស្ក្រឹត	២៤
១.១. ពាក្យ "និយាយ"	២៤
១.២. ពាក្យ "អាស័យ"	២៥
១.៣. ពាក្យ "ប្រាថ្នា"	២៦
២. កំណែកំណើតកិរិយាស័ព្ទពីភាសាបាលី	២៧
២.១. ពាក្យ "សន្និដ្ឋាន"	២៧
២.២. ពាក្យ "គោរព"	២៨
៣. កំណែកំណើតកិរិយាស័ព្ទពីពាក្យតម្រាប់សួរ	២៨
៤. កំណែកំណើតកិរិយាស័ព្ទពីឡិចសែមដើម	៣២
៤.១. ឡិចសែមដែលកើតឡើងដោយ "ស្រះ + ព្យញ្ជនៈ"	៣៣

៤.២. ឡូចសែមដែលកើតឡើងដោយក្រុមព្យញ្ជនៈ	៣៤
៥. កំណកំណើតកិរិយាសំព្វដោយរណ្តំបរិវារសំព្វ	៣៥
៦. កំណកំណើតកិរិយាសំព្វដោយការផ្សំកិរិយាសំព្វច្រើន	៣៥
៦.១. កិរិយាសំព្វ + នាម ឬ គុណនាម	៣៥
៦.២. កិរិយាសំព្វពីរផ្សំគ្នា	៤០
៦.៣. កិរិយាសំព្វបីផ្សំគ្នា	៤០
៦.៤. កិរិយាសំព្វបួនផ្សំគ្នា	៤១
៧. កំណកំណើតកិរិយាសំព្វពីពាក្យខ្លីពីបរទេស	៤២

ជំពូកទី៣ : ប្រះគណកិរិយាសំព្វ

១. សកម្មកិរិយា	៤៤
១.១. ហេតុកិរិយា	៤៥
១.១.១. ធ្វើឱ្យ + កិរិយាបូស	៤៦
១.១.២. មូលបទ + កិរិយាបូស	៤៦
១.១.៣. មូលបទ + គុណនាម	៥០
១.២. កិរិយាសំព្វប្រែក្រាមតាទីហ្វ	៥០
១.៣. កិរិយាសំព្វបញ្ជាក់ពីអញ្ញមញ្ញភាព	៥៤
១.៣.១. កិរិយាសំព្វដែលមានទម្រង់ត្រលប់ទៅវិញទៅមក	៥៤
សិក្សាលើពាក្យ " គ្នា "	
១.៣.២. កិរិយាដែលមានទម្រង់ឆ្លុះបញ្ចាំងមកខ្លួនឯង	៥៥
សិក្សាលើពាក្យ " ខ្លួន "	
២. អកម្មកិរិយា	៥៧

ជំពូកទី៤ : ប្រះយោគកម្មវាចកៈ និង ប្រះយោគកត្តវាចកៈ

១. ប្រយោគកម្មវាចកៈ	៥៥
២. ប្រយោគកត្តវាចកៈ	៦០
២.១. តើអ្វីជាប្រយោគកត្តវាចកៈ ?	៦១

២.២. ទម្រង់កត្តាចក្រៈ ដោយប្រើកិរិយាស័ព្ទជំនួយ ៦២

២.៣. កិរិយាស័ព្ទដែលមានទម្រង់កត្តាចក្រៈ នៅបង្កប់ខាងក្នុង ៦៤

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន ៦៦

គន្ថនិទ្ទេស ៦៧

